

سازمان بهداشتی

مدیریت درمان استان گیلان

بیمارستان حضرت رسول اکرم (ص) رشت

واحد کنترل و نظارت بر اجرای استانداردهای مدیریتی و اعتباربخشی

مراقبت های ضروری جهت بیماران پرتودرمانی

کد مدرک : ۱۰-TR-R-۹۵

شماره ویرایش : ۰۰

صفحه : ۱ - ۲

ورود به سیستم : آبان ۹۵

*****

تهیه و تنظیم : کمیته آموزش بخش اونکولوژی
بیمارستان حضرت رسول اکرم (ص) رشت.
(زیر نظر واحد آموزش)

مراقبت های ضروری جهت بیماران پرتودرمانی

پرتودرمانی چیست ؟

پرتودرمانی (اشعه درمانی) یعنی استفاده از اشعه ایکس یا اشعه پرنرژی گاما به منظور کشتن سلول های سرطانی است. درمان همانند عکس گرفتن از قفسه سینه بدون درد بوده و روزی چند دقیقه بیشتر طول نمی کشد. پرتو درمانی یک درمان موضعی است. یعنی فقط سلول های سرطانی آن ناحیه از بدن را که به آن تابانده می شود، نابود می کند. سلول های سرطانی در مقایسه با سلول های سالم به رادیوتراپی حساسیت بیشتری نشان می دهند و در نتیجه تعداد بیشتری از آنها از بین خواهند رفت. البته رادیوتراپی بر سلول های سالم ناحیه درمان نیز تاثیر می گذارد اما آنها برخلاف سلول های سرطانی معمولاً بهبود یافته یا به سرعت خود را ترمیم می کنند.

پرتودرمانی چگونه و به چند روش انجام خواهد شد ؟

۱ پرتودرمانی با تشخیص پزشک متخصص می تواند به دو روش انجام شود : خارجی و داخلی . پرتودرمانی خارجی روش معمول درمان است. این روش معمولاً یکم تا چند روز یا چند هفته انجام می شود. علائم یا برچسب هایی که بر روی بدن گذاشته می شود تا پایان دوره می بایست دست نخورده باقی بماند.

عوارض پرتو درمانی چه مواردی هستند؟

رایج ترین علائم عمومی پرتودرمانی خستگی، بی اشتهايي و مشکلات پوستی در ناحیه درمان می باشد. سایر عوارض بستگی به ناحیه ای است که در معرض اشعه قرار گرفته است .
خستگی :

خستگی بیمار به معنای احساس ضعف و فقدان انرژی می باشد. جهت پیشگیری خستگی ناشی از پرتودرمانی اقدامات زیر را انجام دهید:

- ۱ از انجام کارهای سریع و پر شتاب اجتناب کنید .
- ۲ فعالیت روزانه خود را کاهش دهید و شب ها بیشتر بخوابید .
- ۳ یکی از دلایل خستگی ، کم خونی می باشد . سایر عوارض بستگی به ناحیه ای است که در معرض اشعه قرار گرفته است .
- ۴ با نظارت پزشک معالج رژیم غذایی پرکالری استفاده کنید تا دچار کاهش وزن نشوید .

۵- در انجام کارهای شخصی منزل از دیگران کمک بخواهید .

۶- در مورد انجام ورزش سبک و پیاده روی از پزشک خود سوال کنید .

• بی اشتهايي :

گاهی اوقات پرتودرمانی موجب اختلالاتی در غذاخوردن و هضم و جذب غذا، ازدست دادن اشتها، ترش کردن و در نتیجه کاهش وزن می گردد . برای درمان بی اشتهايي . اقدامات زیر را انجام دهید .

۱- قبل از هر وعده غذایی کمی قدم بزنید تا اشتهای شما بیشتر گردد .

۲- هر موقع احساس گرسنگی کردید غذا بخورید

۳- غذا را به مقدار کم و دفعات بخورید .

۴- هنگامی که اشتهای بیشتری دارید غذای بیشتری بخورید. غذاها و نوشیدنی های سالمی که مورد دلخواه شماست را استفاده کنید

۵- با استفاده از چاشنی ها و سس طعم غذا را خوشمزه کنید . ترجیحا مرغ و ماهی را جایگزین گوشت قرمز کنید .

• مشکلات پوستی ناحیه درمان :

۱- روزی چند بار پوستتان را معاینه و کنترل کنید . در صورت قرمز شدن و یا داشتن خارش با پزشک مشورت کنید .

۲- حتی الامکان از شستشو دادن محل تابش اشعه خودداری کنید . در صورت لزوم از آب ولرم و صابون ملایم استفاده کنید . موقع خشک کردن حوله را روی پوست نکشید . حوله نرم و نخی را به آرامی روی پوست قرار دهید .

۳- سعی کنید از لباس های نخی و گشاد که پوشیدن و در آوردن آن راحت باشد استفاده نمایید. لباس تنگ و چسبان نپوشید .

۴- پوست منطقه درمان را در معرض نور مستقیم خورشید قرار ندهید . از لباس های آستین دار بلند و کلاه لبه دار استفاده کنید . از کرم ضد آفتاب استفاده نمایید .

۵- بدون اجازه پزشک از هیچ ماده شیمیایی همچون الکل، عطر، مواد آرایشی و نرم کننده (پودر، پماد، کرم و ...) استفاده نکنید .

۶- علائم خط کشی روی پوست را محافظت کنید و آن را نشویید و پاک نکنید .

۷- با خاراندن یا ساییدن یا هر نوع ماساژ و تحریک محیطی پوست را آزرده نکنید .

۸- از کیف یخ ، کیسه آب گرم و سشوار در محل درمان استفاده نکنید .

۹- آقایانی که از ناحیه سر و گردن پرتو درمانی می شوند برای اصلاح ریش از تیغ استفاده نکنند .

مراقبت و پیگیری بعد از پرتو درمانی :

علائمی چون تب بالای ۳۸ درجه ، لرز، تعریق شبانه هنگام خواب ، اسهال شدید ، تکرر ادرار ، سوزش ادرار ، سرفه شدید، گلودرد ، نشانه عفونت بوده که باید فوراً به پزشک معالج و پرستار تان اطلاع دهید .